

## **ZN10 kl.5 (18.05- 22.05.2020r.)**

Niepostrzeżenie zaczynamy dziesiąty tydzień pracy zdalnej. Nie będzie on najłatwiejszy, bo przed Wami **kontynuacja zagadnień gramatycznych**, które przez ostatnie 2 tygodnie czekały na swoje „pięć minut”. Dla zapominalskich przypominam, że **wracamy do zadań**, które zostały wstępnie omówione w komentarzu **ZN7 (27.05-30.04.2020R.)** i do dołączonych do niego kartach pracy. Proponuję więc powrót do tamtych materiałów, ponowne ich przeczytanie, zapamiętanie i utrwalenie, bo przed Wami ciąg dalszy poznawania budowy zdania pojedynczego. Zakładam optymistycznie, że zapamiętaliście najważniejsze terminy związane z głównymi częściami mowy i przydawką; znacie rodzaje podmiotów, orzeczeń, przydawek, pytania do tych części zdania oraz potraficie je rozpoznawać w zdaniu. Gdyby jednak mój optymizm był trochę na wyrost, to spróbujemy o tym, co jest jeszcze niejasne, porozmawiać na naszym spotkaniu online.

Dwie **części zdania**, które powinniście jeszcze poznać, to **dopełnienie i okolicznik**. Zagadnienia te zostały omówione **w podręczniku**, proponuję więc **przeczytanie** tych najważniejszych informacji, a następnie wykonanie wskazanych wcześniej ćwiczeń z podręcznika (str.278 i 297) i kart pracy (ZN7). Proszę ponadto zapisać w zeszycie podane poniżej informacje i je zapamiętać.

**DOPEŁNIENIE** to część zdania, która, jak sama nazwa wskazuje, dopełnia, czyli określa **CZASOWNIK** i odpowiada na pytania przypadków zależnych (wszystkich oprócz mianownika i wołacza):

|                |                                 |
|----------------|---------------------------------|
| Kogo? czego?   | Nie mam <u>spokoju</u> .        |
| Komu? Czemu?   | Przeglądam się <u>kwiatom</u> . |
| Kogo? co?      | Lubię <u>śpiewać</u> .          |
| Z kim? Z czym? | Wyszedł <u>z psem</u> .         |
| O kim? O czym? | Rozmawialiśmy <u>o tobie</u> .  |

### **Zapamiętaj!**

**Dopełnienie wyrażane jest najczęściej rzeczownikiem, wyrażeniem przymkowym, bezokolicznikiem, zaimkiem ( tobie).**

**OKOLICZNIK** to część zdania, która wskazuje na okoliczności związane ze zdarzeniem, czyli najczęściej jest określeniem **CZASOWNIKA**. Wyróżniamy różne rodzaje okoliczników:

**MIEJSCA** gdzie? dokąd? skąd? Odpoczywam na plaży.

**CZASU** kiedy? jak długo? Przyjadę jutro.

**SPOSOBU** jak? w jaki sposób? Śpiewał głośno.

**CELU** po co? w jakim celu? Idziemy **zbierać** grzyby.

**PRZYCZYNY** dlaczego? z jakiej przyczyny? Spóźnił się **z powodu korków**.

**PRYZWOLENIA** mimo co? mimo czego? wbrew czemu? **Mimo braku czasu** zrobił wszystko.

**WARUNKU** pod jakim warunkiem? w razie czego? **W razie deszczu** weź parasol.

**Zapamiętaj!**

**Okolicznik w zdaniu wyrażany jest najczęściej wyrażeniem przyimkowym, przysłówkiem, bezokolicznikiem.**

Nim zaczniecie pracować nad ćwiczeniami z podręcznika i kart pracy proponuję „rozgrzewkę”. Należy **nazwać** podkreśloną część zdania i **zapisać obok pytanie**, na które ona odpowiada.

Hałas przeszkadza nam się uczyć. DOPEŁNIENIE- przeszkadza (komu?) NAM

Lekarz dokładnie zbadał chorego. OKOLICZNIK SPOSOBU- zbadał (jak?) DOKŁADNIE

Lekarz dokładnie zbadał chorego.

Spieszę się do pracy.

Muszę się chwilę zastanowić.

Muszę się chwilę nad tym zastanowić.

W razie awantury postanowił całą winę zrzucić na kota.

Napisał to niedawno.

Napisał to niedawno.

Chyba wyjdę na spacer.

Usłyszeliśmy gromkie brawa.

Wiódł ślepy kulawego.

**Praca dla chętnych:**

**Aby tradycji stało się zadość, proponuję twórczą pracę z wykorzystaniem terminów opisujących budowę zdania pojedynczego. Wyobraźcie sobie, że marzeniem miłośnika gramatyki (znam takich) jest oryginalny dywan o przewodnim motywie związanym z częściami zdania. Na pewno marzy on o kolorowym, „zadrukowanym” dywanie, pełnym podmiotów, orzeczeń czy okoliczników. Spróbuj zaprojektować tak nietypowy obraz. Kartka A4 na pewno będzie odpowiednia do stworzenia takiego projektu. Zrób zdjęcie i pochwal się swą pracą (prześlij ją na mój e-adres). Chciałabym, aby Twoja praca mogła się znaleźć w naszej szkolnej Galerii Zdalnego Nauczania obok innych twórczych dokonań wszystkich uczniów. Kolekcja jest już bogata i różnorodna!**